

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.024.01.2016
P/16/044

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
T +48 12 342 34 00, F +48 12 342 34 44
lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/044 – Wsparcie pszczelarstwa w Polsce ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Katarzyna Bielańska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli: nr LKR/135/2016 z 6 października 2016 r. i nr LKR/10/2017 z 11 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 514-515)
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Krakowie, pl. Szczepański 8, 31-011 Kraków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Józef Bukowski, Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Krakowie ²³ . (dowód: akta kontroli str. 3, 12)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna⁴

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Wojewódzkiego Związku Pszczelarzy w Krakowie na rzecz poprawy stanu pszczelarstwa w Polsce w ramach Krajowych Programów Wsparcia Pszczelarstwa.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Wojewódzki Związek Pszczelarzy⁵:

- realizował projekty zgodnie z celami działań wynikającymi z Krajowych Programów Wsparcia Pszczelarstwa oraz umowami zawartymi z Agencją Rynku Rolnego⁶;
- terminowo przekazywał odbiorcom końcowym (pszczelarzom) środki finansowe określone przez ARR;
- przechowywał dokumentację związaną z realizacją projektów, w tym oryginały dokumentów poświadczających poniesione wydatki;
- podjął inicjatywę zmierzającą do uzyskania jak najlepszych efektów w odbudowie i utrzymaniu gospodarstw pasiecznych podejmując współpracę z Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii w Krakowie i rozwoju pszczelarstwa.

Przy czym dla ograniczenia strat w rodzinach pszczelich i rozwoju pszczelarstwa duże znaczenie będzie miała realizacja przedsięwzięć przyjętych w styczniu 2017 r. na spotkaniu z Małopolskim Lekarzem Weterynarii.

¹ Badaniem objęto lata 2013-2016 (do czasu zakończenia kontroli) oraz okres wcześniejszy o ile miał wpływ na kontrolowaną działalność.

² Dalej: *Prezes Związku*.

³ Prezes Związku od 30 marca 2005 r.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Dalej: *WZP w Krakowie, WZP lub Związek*.

⁶ Dalej: *ARR*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Współpraca z organizacjami i instytucjami w zakresie wsparcia pszczelarstwa

Opis stanu faktycznego

1.1. WZP w Krakowie posiada osobowość prawną i działa na zasadzie rolniczego zrzeszenia branżowego na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników⁷ oraz statutu⁸.

Według stanu na 30 listopada 2016 r., na terenie województwa małopolskiego było ogółem 6.687 pszczelarzy prowadzących gospodarstwa pasieczne utrzymujących 142.455 rodzin pszczelich, w tym:

- zrzeszonych w organizacjach pszczelarskich 5.189 posiadających 127.455 rodzin pszczelich,
- niezrzeszonych ok. 1.500 pszczelarzy z co najmniej 15.000 rodzin pszczelich⁹.

WZP w Krakowie zrzeszał 2.149 członków posiadających 43.401 rodzin pszczelich. Udział pszczelarzy zrzeszonych w WZP w stosunku do ogółu pszczelarzy zrzeszonych w organizacjach pszczelarskich prowadzących działalność pasieczną na terenie województwa małopolskiego wynosił 32,13%, a liczebność posiadanych przez nich rodzin pszczelich stanowiła 30,47% napszczelenia w województwie.

Analiza struktury gospodarstw pasiecznych i struktury wiekowej pszczelarzy zrzeszonych w WZP w sezonach 2013/2014-2015/2016 wykazała, że w badanym okresie procentowy udział pszczelarzy w poszczególnych grupach wiekowych (do 35 lat, 36-50, 51-65, powyżej 65 lat) utrzymywał się na porównywalnym poziomie. Pszczelarze w grupach wiekowych 51-65 i powyżej 65 lat stanowili łącznie 67% w stosunku do liczebności pszczelarzy w pozostałych grupach wiekowych. Pszczelarzy w wieku do 35 lat było niecałe 10% w badanej populacji i w okresie kontrolowanym wskaźnik ten nie wykazywał tendencji wzrostowej.

Analiza liczebności rodzin pszczelich w gospodarstwach pasiecznych w przedziałach: do 5 rodzin, 6-10, 11-15, 16-20, 21-50, 51-80, 81-150, 151-300, powyżej 300 w badanych grupach wiekowych pszczelarzy wykazała, że liczebność rodzin pszczelich w przedziałach od: 5 do 50 rodzin stanowiła 88% liczebności w gospodarstwach pasiecznych we wszystkich grup wiekowych. Gospodarstwa liczące 51-80 rodzin pszczelich stanowiły 11%, a w przedziałach 151-300 rodzin i powyżej 300 w sezonie 2015/2016 odnotowano dwa gospodarstwa, w tym jedno w przedziale powyżej 300 rodzin w grupie wiekowej do 35 lat i jedno w grupie wiekowej 51-65 lat, w przedziale 151-300 rodzin pszczelich.

(dowód: akta kontroli str. 9, 83, 194-195, 204-207, 226-227)

1.2. Związek uczestniczył w pracach nad założeniami Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa (KPWP lub Program) na lata 2013/14; 2014/15 i 2015/16 oraz na lata 2016/17; 2017/18; 2018/19. Postulaty z propozycjami zmian do KPWP Związek kierował do Polskiego Związku Pszczelarzy.

W obecnie realizowanym KPWP, na lata 2016/17; 2017/18 i 2018/19 z uwag Związku dotyczących zmian w projekcie uwzględniono wnioski dotyczące: odhodowania do 3 odkładów z jednej rodziny pszczelej zamiast jak uprzednio 1 odkładu, zastąpienia

⁷ Dz. U. Nr 32, poz. 217, ze zm.

⁸ Statut wpisano do rejestru Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieście w Krakowie w Wydziale XI Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego 9 lipca 2009 r.

⁹ Według informacji udzielonej od niżej wymienionych podmiotów, stan przynależności do organizacji zrzeszających pszczelarzy na terenie małopolski, wraz z liczbą rodzin pszczelich przedstawiał się następująco: Karpacki Związek Pszczelarzy w Nowym Sączu: 1376 członków posiadających 31.278 rodzin pszczelich; Pogórski Związek Pszczelarzy w Tamowie: 895 członków i 23.233 rodzin pszczelich; Gorczańskie Zrzeszenie Pszczelarzy w Rabce: 74 pszczelarzy posiadających 1.430 rodzin pszczelich; Związek Pszczelarzy w Bielsku- Białej: 370 członków i 8.189 rodzin pszczelich; Śląski Związek Pszczelarzy w Katowicach: 219 członków i 2.977 rodzin pszczelich; Świętokrzyski Związek Pszczelarzy w Kielcach: 105 członków i 1.947 rodzin pszczelich; Zrzeszenie Pszczelarzy Zawodowych: jeden członek i 1.500 rodzin pszczelich. Pszczelarze niezrzeszeni ok. 1.500 wraz z co najmniej 15.000 rodzin pszczelich.

obowiązkowego pobierania próbek do badań z rodzin w pasiekach hodowlanych – obowiązkiem przeprowadzenia badania klinicznego w tych pasiekach, zniesienia obowiązku badań pasiek hodowlanych na obecność chorób wirusowych.

W badanych latach, nieuwzględniono postulatów dotyczących:

- zastąpienia preferowanego wspierania dużych przedsiębiorstw pasiecznych opartego na koncepcji „wspieranie rynku produktów pszczelich” na „zasadę wspierania rozwoju pszczelarstwa”,
- ograniczenia dotychczasowych pięciu kierunków wsparcia do dwóch: jednego w formie bezpośrednich dopłat do rodziny pszczołej lub wprowadzenia częściowej refundacji kosztów zakupu paszy dla pszczół na podkarmianie zimowe oraz drugiego dotyczącego częściowej refundacji kosztów leków i szkoleń,
- w ramach drugiego kierunku wsparcia „zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół w szczególności warrozy” - zatrudniania pomocników Powiatowego Lekarza Weterynarii.

W trakcie realizacji projektów Związek podejmował współpracę z lekarzami weterynarii wolnej praktyki, instytucjami naukowymi jak również z samorządem terytorialnym, szkołami oraz Policją i Prokuraturą. W zakresie upowszechniania wiedzy pszczelarskiej był organizatorem m.in.:

- zadania pn. „Dzieci ratują pszczoły, pszczoły ratują świat”, w którym uczestniczyli uczniowie z 35 klas w ośmiu szkołach podstawowych;
- olimpiad pszczelarskich organizowanych dla szkół ponadpodstawowych w powiecie chrzanowskim i krakowskim;
- corocznie organizowanych imprez „Miodobranie” w Krzeszowicach, Krakowie, Nowym Targu, Krakowie-Prądniku;
- prelekcji wśród młodzieży szkolnej nt. wybranych zagadnień z ochrony środowiska przyrodniczego na przykładzie biologii rodziny pszczołej połączonych z warsztatami w trakcie zwiedzania pasiek;
- imprez i jarmarków z samorządami gmin, w tym obchodów pn. „Pszczoły Roje” organizowanych na okoliczność święta patrona pszczelarzy św. Ambrożego.

W badanym okresie współpraca z organami ścigania głównie sprowadzała się do zwalczania zafalszowanych produktów pszczelich¹⁰.

(dowód: akta kontroli str. 381-384)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie współpracę Związku podejmowaną w zakresie wsparcia pszczelarstwa z zainteresowanymi organizacjami i instytucjami.

2. Realizacja programów wsparcia pszczelarstwa

Opis stanu faktycznego

2.1. Związek pozyskiwał ze strony internetowej Agencji Rynku Rolnego informacje dotyczące warunków i terminów ubiegania się o wsparcie w ramach KPWP. W każdym sezonie realizacji Programu, WZP podejmował stosowne uchwały oraz kierował do zarządów zrzeszeń i kół wytyczne dla pszczelarzy dotyczące realizacji umów, podpisanych pomiędzy ARR a Zarządem Związku. Wg wewnętrznych instrukcji, w warunkach określonych dla pszczelarzy ubiegających się o refundację kosztów:

- z kierunku wsparcia „zakup sprzętu pszczelarskiego” (na sezon 2012/13) refundacja mogły być objęte pasieki posiadające numer weterynaryjny - z liczbą rodzin, co najmniej 20. Refundacja do wysokości 60% wartości netto zakupionego sprzętu, na jedną rodzinę pszczołą wynosiła nie więcej niż 50 zł i nie mogła przekroczyć łącznie

¹⁰ Według stanu na 30 listopada 2016 r. Policja wraz z Prokuraturą Rejonową w Nowym Targu na wniosek Związku prowadzi postępowanie w sprawie wprowadzenia do obrotu fałszywego miodu.

8.000 zł. W przypadku pszczelarzy posiadających gospodarstwo rolne, wydajność ekonomiczna gospodarstwa nie mogła przekroczyć 4 ESU¹¹,

- z kierunku wsparcia „zakup pszczół” w sezonach 2013/14 do 2015/16 refundacją mogły być objęte pasieki posiadające numer weterynaryjny, refundacja odкладów nie mogła przekroczyć 20% stanu pasieki na dzień 30 września roku poprzedzającego realizację projektu, a w przypadku zakupu pszczół - 50% stanu pasieki. Refundacja do wysokości 70% wartości netto zakupionych pszczół, decyzją Zarządu WZP została uszczegółowiona kwotami refundacji, które wynosiły: 10 zł do zakupu matki nieunasiennionej, 30 zł do zakupu matki unasiennionej i inseminowanej, 100 zł do matki reprodukcyjnej i 100 zł do zakupu odkładu.

Opublikowane informacje na stronach internetowych oraz udzielane dodatkowe telefoniczne wyjaśnienia pracowników ARR pozwoliły Związkowi na terminowe przygotowanie i prawidłowe rozliczanie projektów.

(dowód: akta kontroli str. 12-29, 381-382)

W okresie objętym kontrolą, WZP w ramach KPWP, na lata 2013/14; 2014/15; 2015/16; 2016/2017, złożył 24 projekty do ARR, które obejmowały: organizację szkoleń, zakup leków do zwalczania warrozy, zakup przyczep (lawet) do przewozu uli, analizę jakości miodu, zakup pszczół oraz zakup sprzętu pszczelarskiego na łączną kwotę 6.854,11 tys. zł., w tym w sezonie:

- 2013/14 Związek złożył do ARR sześć projektów na kwotę 1.367,45 tys. zł. Umowy podpisano na wszystkie złożone projekty na kwotę 614,69 tys. zł (45% wnioskowanej kwoty),
- 2014/15 Związek złożył do ARR sześć projektów na kwotę 2.191,23 tys. zł. Umowami objęto wszystkie projekty na kwotę 833,61 tys. zł (38% wnioskowanej kwoty),
- 2015/16 Związek złożył do ARR sześć projektów na kwotę 1.452,11 tys. zł. Umowy zostały zawarte na pięć kierunków wsparcia na kwotę 832,65 tys. zł, co stanowiło (57% wnioskowanej kwoty),
- 2016/17 Związek złożył do ARR sześć projektów na kwotę 1.843,32 tys. zł, a wartość podpisanych umów na wszystkie złożone kierunki wsparcia wyniosła 866,95 tys. zł (47% wnioskowanej kwoty).

Łącznie w badanym okresie umowami o dofinansowanie objęto 23 projekty o wartości 3.183,24 tys. zł, co stanowiło 46,44% kwot wnioskowanych na realizację złożonych projektów do ARR.

ARR w sezonie 2014/2015 nie zawarła umowy z WZP na realizację wsparcia z zakresu „Pomoc techniczna – szkolenia” o wartości 113,12 tys. zł. Pismem z 4 lipca 2014 r. Prezes Związku został poinformowany o odrzuceniu projektu „szkolenie”. Agencja w uzasadnieniu podała m.in., że Komisja dokonująca oceny projektów uznała, że przeszkolenie 80 osób w tematach zajęć powtarzających się od kilku lat za kwotę 113.190 zł jest niewspółmiernie wysokie do spodziewanych efektów.

Z pism ARR kierowanych do WZP w Krakowie wynika również, że:

- zapotrzebowanie pszczelarzy na dofinansowanie było dużo większe niż możliwości finansowe ARR, która zmniejszała wartość podpisywanych umów,
- budżet poszczególnych kierunków wsparcia był ustalany na podstawie wyliczonej stawki refundacji dla wszystkich złożonych projektów, a następnie tak wyliczona stawka była przemnażana przez liczbę rodzin pszczelich posiadanych przez wnioskującą, uprawnioną organizację pszczelarską.

(dowód: akta kontroli str. 82, 102, 234-241, 450-455)

2.2. Zgodnie z Warunkami ubiegania się o refundację kosztów, ARR dokonywała całkowitej lub częściowej refundacji kosztów netto, na podstawie faktur lub rachunków dokumentujących wydatki poniesione na realizację projektów.

---

¹¹ ESU – Europejska Jednostka Wielkości Ekonomicznej

Związek skierował do ARR 23 wnioski o refundację otrzymując dla beneficjentów końcowych środki w kwocie 3.183,24 tys. zł (99% wnioskowanych środków¹²). W ramach poszczególnych kierunków wsparcia w badanych sezonach zrefundowano następujące wydatki:

- 177,53 tys. zł za przeprowadzenie 6 szkoleń i kursów, w których uczestniczyło 331 pszczelarzy;
- 1.063,20 tys. zł za leki do zwalczania warrozy, średniorocznie zakupu dokonywało 1.645 pszczelarzy;
- 106,00 tys. zł za zakup 35 przyczep (lawet) do przewozu uli;
- 601,81 tys. zł za zakup 12.248 matek i 3.937 odkładów pszczelich, średnio 762 pszczelarzy dokonywało corocznie zakupu pszczół lub odkładów;
- 1.180,46 tys. zł za zakup 3.376¹³ szt. sprzętu pszczelarskiego, w tym 2.322 szt. uli przez 976 pszczelarzy;
- 54,23 tys. zł za wykonanie analizy 171 prób jakości miodu pobranych z 72 gospodarstw pasiecznych.

(dowód: akta kontroli str. 222-241, 385-438, 448-52, 459-480, 484-495)

W latach realizacji KPWP (2013-2016), wsparcie członków zrzeszonych w WZP objęło odpowiednio:

- w 2013 r. 1614 pszczelarzy, co stanowiło 88,68 % (zarejestrowanych było 1820 pszczelarzy),
- w 2014 r. 1631 pszczelarzy, co stanowiło 84,42 % (zarejestrowanych było 1932),
- w 2015 r. 1602 pszczelarzy, co stanowiło 82,92 % (zarejestrowanych było 1932),
- w 2016 r. 1733 pszczelarzy, co stanowiło 84,33 % (zarejestrowanych było 2055)¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 194-195)

2.3. Realizacja zadań w ramach KPWP w sezonach 2013/14; 2014/15 i 2015/16 przebiegała w ustalonych terminach i zgodnie ze zobowiązaniami, przyjętymi przy składaniu projektów oraz zapisami umów zawartych przez Związek z ARR.

W przypadku zakupu sprzętu pszczelarskiego i lawet, WZP zawierał z każdym beneficjentem końcowym (pszczelarzem) umowy, w których określał przedmiot umowy objęty refundacją, warunki uzyskania dofinansowania, termin zakupu i sposób zapłaty za zakupiony sprzęt oraz określał obowiązki beneficjenta. Obowiązkiem beneficjenta końcowego było m.in. utrzymanie zakupionego sprzętu pszczelarskiego w należytym stanie technicznym przez 5 lat od zakończenia roku, w którym go zakupił, przechowywania rzeczowej i finansowej dokumentacji związanej z umową, a także poddania się kontrolom dotyczącym umowy.

W ramach działania „Wspieranie zakupu sprzętu pszczelarskiego” ze wsparcia w sezonie 2012/13 korzystali pszczelarze posiadający co najmniej 20 rodzin pszczelich, a w kolejnych latach posiadający nie mniej niż 15 rodzin pszczelich, którzy zakupili wyłącznie fabrycznie nowy specjalistyczny sprzęt pszczelarski. Efektem działania na rzecz modernizacji gospodarstw pasiecznych był:

- w sezonie 2012/13 – zakup 323 szt. maszyn pszczelarskich przez 186 beneficjentów końcowych, którzy otrzymali wsparcie w kwocie 211,44 tys. zł;
- w sezonie 2013/14 – zakup 946 szt. maszyn pszczelarskich oraz 717 szt. uli przez 261 beneficjentów, którzy otrzymali kwotę 783,35 tys. zł;
- w sezonie 2014/15 – zakup 1.148 szt. maszyn pszczelarskich oraz 864 szt. uli przez 297 beneficjentów, którzy otrzymali kwotę 796 tys. zł;

¹² W rozliczeniu zakupu sprzętu pszczelarskiego w sezonie 2014/2015 na kwotę 339.077,23 zł ARR, ze względu na uchybienia formalne, nie uznała sześciu faktur tj. wydatków w łącznej wysokości 2.626,27 zł.

¹³ Sprzęt pszczelarski w ilości 1.054 szt.: to miodarki, dekrystalizatory, stoły do odsklepienia, topiarki wosku, odstojniki, suszarki pyłku, urządzenia do kremowania, refraktometri.

¹⁴ Stany zarejestrowania członków w WZP ustalone na 30 września danego roku..

- w sezonie 2015/16 – zakup 959 szt. maszyn pszczelarskich oraz 741 szt. uli przez 232 beneficjentów, którzy otrzymali kwotę 810 tys. zł.

Analiza rozliczeń 24 odbiorców¹⁵ wykazała, że beneficjenci końcowi, w terminach określonych umowami, dokonywali zakupu leków do zwalczania warrozy, przyczep (lawet) do przewozu uli, pszczół oraz sprzętu pszczelarskiego. Przedłożyli do Związku faktury i dokumenty potwierdzające odbiór przedmiotu umowy oraz dokumenty potwierdzające dokonanie zapłaty. Zadania będące przedmiotem projektów zostały zrealizowane w zakresie ustalonym w projektach złożonych w ARR oraz w umowach zawartych z Agencją, a Agencja dokonała refundacji poniesionych wydatków zgodnie z zawartymi umowami.

(dowód: akta kontroli str. 111-193)

Przeprowadzone oględziny zakupionego sprzętu z wykorzystaniem środków z KPWP u pięciu beneficjentów końcowych, którzy uzyskali najwyższe refundacje wykazały, że sprzęt znajdował się w budynkach na terenie gospodarstw pasiecznych, był odpowiednio oznaczony, odpowiadał dokumentacji księgowej posiadanej przez WZP i przedstawionej ARR do refundacji.

Z ankiety dotyczącej oceny kierunków wsparcia oferowanych przez KPWP skierowanej losowo do 10 beneficjentów końcowych programu (z grupy wiekowej pszczelarzy do 35 lat¹⁶) wynika m.in., że:

1. Należy wprowadzić:

- dopłaty do rodzin pszczelich obejmujące pokarm i węzę;
- obowiązkowe rejestrowanie każdej pasieki, w tym jednopniowej;
- szkolenia, gdyż brak wiedzy w tej dziedzinie jest zagrożeniem dla innych gospodarstw pasiecznych,
- monitorowanie pożytków w celu przekazywania pszczelarzom informacji o miejscach i ilościach upraw miododajnych i mniej chemizowanych;
- dopłaty do paliwa przy pasiekach wędrownych;
- poprzez rejestrację, możliwość handlu w Polsce wszystkimi lekami stosowanymi w UE;
- objąć możliwością zakupu gruntów rolny i leśnych pod pasieki pszczelarzy niebędących rolnikami;
- odpłatne udostępnianie gruntu należącego do gmin lub Skarbu Państwa dla pszczelarzy.

2. Pomoc państwa poza KPWP praktycznie nie istnieje. Brak jest działań ze strony państwa zmierzających do rozwiązania problemów w pszczelarstwie takich jak:

- nasilające się występowanie chorób pszczół;
- niekontrolowany import i reprodukcja matek ras pszczół niedopuszczonych w Polsce do rozrodu;
- niewłaściwe stosowanie środków ochrony roślin.

---

¹⁵ Do badania szczegółowego w zakresie zgodności realizacji zadań ze zobowiązaniami przyjętymi przy składaniu projektów oraz zapisami w umowach wybrano rozliczenia z dwoma odbiorcami końcowymi, którzy otrzymali najwyższe kwoty refundacji w każdym kontrolowanym sezonie, w ramach następujących kierunków wsparcia: organizacja szkoleń (I środek wsparcia), zakup leków do zwalczania warrozy (II środek wsparcia), zakup urządzeń do gospodarki wędrowniej (III środek wsparcia), zakup pszczół (IV środek wsparcia), zakup sprzętu pszczelarskiego (V środek wsparcia).

¹⁶ Pszczelarzy w grupie wiekowej do 35 lat zarejestrowanych w WZP (według stanu na 30 listopada 2016 r.) było 184, w tym 72 utrzymywało od 6 do 10 rodzin pszczelich, 61 od 11 do 20, 17 od 21 do 50, 12 od 81 do 150. Pozostałe gospodarstwa pasieczne z liczbą rodzin: do 5 - sześciu pszczelarzy, 51 do 80 – czterech, 151 do 300 – 0, powyżej 300 rodzin – jeden. Ankietę skierowano do: jednego pszczelarza z sześciu utrzymujących do 5 rodzin pszczelich, czterech posiadających od 21 do 80 uli, czterech utrzymujących od 51 do 80 rodzin i jednego z spośród 12 pszczelarzy posiadających od 81 do 150 rodzin pszczelich. Okres prowadzenia pasieki przez ankietowanych zawierał się w przedziale od dwóch do 19 lat.

3. Dotacja do zakupu sprzętu oraz leków spowodowała znaczny wzrost ich cen, co zniwelowało pomoc państwa skierowaną do pszczelarzy. W praktyce, wszystkie środki pomocowe zostały przetransferowane do firm farmaceutycznych oraz firm produkujących sprzęt pszczelarski.

4. Pomoc państwa może przełożyć się na utrzymanie bądź zwiększenie pogłowia pszczół w przypadku:

- bezpośredniej dotacji do rodziny pszczolej,
- przeznaczenia środków na akcje marketingowe związane ze zwiększeniem konsumpcji produktów pszczelich,
- zwiększenia wysokości dopłat bezpośrednich dla rolników uprawiających rośliny entomofilne uzależnionej od podjęcia współpracy z pszczelarzami.

Niezależnie od wnoszonych uwag wszyscy ankietowani pszczelarze stwierdzili, że również przy braku pomocy z KPWP będą nadal prowadzili gospodarstwa pasieczne.

(dowód: akta kontroli str. 223-225, 242-262, 496-513)

Zgodnie z założeniami kierunku „Szkolenia” WZP organizował szkolenia z zakresu prowadzenia gospodarki pasiecznej oraz biologii rodziny pszczolej, w tym: w 2013 r. na temat czynników warunkujących efektywność hodowli pszczół, w 2014 r. o gospodarce pasiecznej w różnych warunkach środowiskowych, a w 2016 r. o wybranych elementach hodowli pszczół, w tym żywienia pszczół jako podstawowego czynnika zdrowotności rodzin pszczelich. Ogółem przeszkolono 331 osób.

(dowód: akta kontroli str.231-232, 343-362)

W ramach działania „Zakup leków do zwalczania warrozy” w badanych latach realizowano projekty dotyczące zakupu leków warrozbójczych dopuszczonych do obrotu na terenie Polski¹⁷. Corocznie ze wsparcia korzystało około 1,6 tys. pszczelarzy zrzeszonych w WZP, co stanowiło ok. 83% zarejestrowanych w Związku.

Udział tego kierunku wsparcia w środkach wydatkowanych z KPWP wraz z uczestnictwem beneficjentów końcowych WZP w latach 2013-2016 utrzymywał się na najwyższym poziomie i stanowił 60% wydatkowanych środków z realizowanych programów w tym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 194-195, 221-222)

Z informacji uzyskanej od Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii oraz 17 Powiatowych Lekarzy Weterynarii wynika m.in. że:

- na terenie województwa małopolskiego¹⁸ było zarejestrowanych: w 2013 r. 6.260 gospodarstw pasiecznych, w 2014 r. 6.771, w 2015 r. 7.259 a w 2016 r. 7.854 gospodarstwa pasieczne;
- w latach 2013-2016 na terenie województwa małopolskiego odnotowano wystąpienie ognisk dwóch chorób pszczół, tj. zgnilca amerykańskiego pszczół i warrozy, w tym: 116 ognisk zgnilca amerykańskiego oraz 5.086 ognisk warrozy;
- w Powiatowych Inspektoratach, wśród 29 lekarzy będących pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej zajmujących się m.in. zdrowiem i ochroną pszczół pracuje zawodowo trzech lekarzy weterynarii z tytułem specjalisty „Chorób owadów użytkowych”. Lekarze nieposiadający ww. specjalizacji posiadają wiedzę ogólną z zakresu chorób pszczół wyniesioną ze studiów, jak również nabywaną w ramach szkoleń krajowych cyklicznie organizowanych przez Główny Inspektorat Weterynarii w porozumieniu z Państwowym Instytutem Badawczym w Puławach oraz Polskim Związkiem Pszczelarskim. Również na terenie powiatowych inspektoratów weterynarii prowadzone są szkolenia z zakresu zapobiegania i zwalczania chorób pszczół oraz stosowania produktów leczniczych;

---

¹⁷Program realizowano we współpracy z lekarzami weterynarii odpowiadającymi za przygotowanie oferty i dostarczanie leków do kół pszczelarskich zrzeszonych przy WZP.

¹⁸ Dla lat 2013-2015 i 2016 r. (według stanu na dzień 30 października 2016 r.)

- kontrole gospodarstw pasiecznych prowadzone są tylko w trakcie przeglądu pasiek pszczelich na terenie obszaru objętego ograniczeniami związanymi z wystąpieniem chorób zwalczanych z urzędu, tj. zgnilca złośliwego i europejskiego (kiślica);
- w przeciwieństwie do innych gospodarstw utrzymujących zwierzęta typowo gospodarskie, z uwagi na brak regulacji ustawowych, podmioty zajmujące się hodowlą pszczół nie są włączone do kontroli: dobrostanu, przewozu i transportu owadów użytkowych oraz obrotu nimi;
- nadzór weterynaryjny skupiony jest w szczególności na gospodarstwach zarejestrowanych, tj. nadzorowanych. Kontrole podmiotów, co do których Powiatowy Lekarz Weterynarii nie ma żadnych informacji, przeprowadzane są w związku z prowadzeniem innych działań np. perlustracyjnych wokół stwierdzonego ogniska zgnilca amerykańskiego (złośliwego) pszczół, choroby zwalczanej z urzędu zawiadomieniem o charakterze skargi lub donosu.

(dowód: akta kontroli str. 214-220)

2.4. Prezes Związku oceniając pomoc państwa na rzecz rozwoju pszczelarstwa przedstawił następujący pogląd:

Krajowe Programy Wsparcia opracowywane na trzyletnie okresy, oparte są na wytycznych Unii Europejskiej. Są one podporządkowane finansowaniu „wsparcia rynku produktów pszczelich”, a nie pszczelarstwa w ogóle. Rynek produktów pszczelich tworzą głównie wysokotowarowe gospodarstwa pasieczne, do których w zależności od warunków przyrodniczych jak i rodzaju gospodarki pasiecznej (np. wędrowna) można zaliczyć gospodarstwa posiadające ponad 30 rodzin pszczelich. Przyjęta koncepcja implikuje następujące konsekwencje:

- Z częściowej refundacji kosztów zakupu sprzętu pasiecznego korzystać mogą gospodarstwa o wielkości co najmniej 15 rodzin pszczelich.
- Zakup pszczół (pszczelich matek, odkładów) przy częściowej refundacji kosztów jest możliwy w ilości połowy posiadanego stanu pszczół, w tym nie więcej niż 20% odkładów. Tak więc czym większe gospodarstwo to może zakupić więcej refundowanych odkładów, natomiast początkujący pszczelarze możliwości takiej nie mają. Tymczasem duże gospodarstwa są w stanie odhodowywać odkłady pszczele we własnym zakresie i na swoje potrzeby jak i sprzedaż co w praktyce faktycznie ma miejsce. Powyższe zasady rodzić mogą patologię i wpływają na czasochłonność sprawdzania zgodności wyliczeń narzuconych proporcji.
- Projektami szkoleniowymi nie są objęci kandydaci na pszczelarzy pomimo utrzymującego się zainteresowania tej grupy np. kursami pszczelarskimi.
- Koncepcja wspierania finansowego głównie dużych gospodarstw pasiecznych może w niektórych rejonach skutkować ograniczeniem potencjału zapyłania roślin. Wynika to z faktu, iż zapotrzebowanie w tym zakresie zabezpieczają lepiej pasieki małe rozśrodkowane w terenie niż duża ilość pszczelich rodzin zgrupowana w jednym miejscu. Jak wiadomo najważniejsza rola i znaczenie pszczół polega na zapyłaniu roślin, co jest szczególnie ważne w rejonach rolniczych jak również turystyczno-rekreacyjnych, gdzie jednym z atutów atrakcyjności jest obfitość i różnorodność przyrodnicza.
- Częściowa refundacja kosztów niektórej działalności pszczelarskiej spowodowała wzrost cen środków produkcji pasiecznej i tak dla przykładu:
  - „Apiwarol” (do zwalczania warozy), jedno opakowanie-25 tabletek, cena brutto w latach: 2005= ok. 20 zł; 2010=30,24 zł; 2016= 51,19 zł. Według posiadanych informacji, ten sam środek kosztuje na Ukrainie równowartość 15 złotych i był oferowany w oryginalnym opakowaniu z napisami po polsku na wolnym runku jak również oferty były przesyłane mailowo na adres WZP w Krakowie¹⁹;
  - ul wielkopolski, styropianowy- cena brutto w latach: 2005= 230 zł; 2010= 269 zł; 2016= 332 zł;

¹⁹ WZP w Krakowie otrzymał ofertę od pośrednika ukraińskiego drogą e-mailową; akta kontroli str. 103-110.

- miodarka 4-plastrowa, elektryczno-ręczna na ramkę wielkopolską, cena brutto w latach: 2005= 1790 zł; 2010= 1990 zł; 2016= 2450 zł.

Należy zauważyć, że kwoty refundacji kosztów poszczególnych towarów pokrywały wzrosty cen.

- W efekcie refundacji kosztów na zakup środków produkcji pasiecznej korzyści odnieśli producenci i hurtownicy, ale także gospodarstwa pasieczne. O powyższym świadczy dynamiczny rozwój niektórych firm w branży, które osiągnęły poziom światowy.
- Odnosnie gospodarstw pasiecznych nastąpił znaczny postęp w ich dosprzętowieniu. W ramach realizacji projektów każdego roku kupowano 717-864 uli, 67-89 miodarek, 32-37 stołów do odsklepienia, 27-85 odstożników, a także dzięki rozproszonemu hodowlanych pszczelich matek nastąpiło uszlachetnienie pogłowia pszczół w rejonie. Z powyższego wynika, że dzięki refundacji kosztów, gospodarstwa pasieczne nie odczuły podwyżek cen towarów w stopniu ograniczającym ich działalność.
- Zgodnie z założeniami wsparcia dostęp do środków miały towarowe gospodarstwa pasieczne, natomiast mniejsze, w ograniczonym stopniu. Z punktu widzenia efektywności wykorzystania przeznaczonych środków, uproszczenia procedur jak i oszczędności nakładów pracy celowa wydaje się zmiana koncepcji na „wsparcie rozwoju pszczelarstwa”, a nie tylko rynku produktów pszczelich. W tym zakresie należy skoncentrować się na kierunku wsparcia polegającym na „częściowej refundacji kosztów zakupu paszy dla pszczół na podkarmianie zimowe”. Wśród korzyści takiego rozwiązania wymienić należy:
  - skierowanie pomocy wprost do beneficjentów końcowych, bez względu na wielkość gospodarstwa pasiecznego. Z wsparcia (refundacji) mogliby korzystać proporcjonalnie wszyscy pszczelarze w tym początkujący posiadający mniej niż 10 rodzin;
  - ograniczenie ryzyka zmniejszania hodowli z uwagi na podwyżki cukru (innej paszy). Ponadto w sezonach pasiecznych bezpożytkowych gospodarstwa pasieczne nie byłyby narażone na ograniczanie (zmniejszanie) liczby zazimowanych rodzin pszczelich;
  - refundowane pasze stanowiłyby motywację do rejestracji u Powiatowych Lekarzy Weterynarii;
  - łatwiejszą możliwość kontroli przestrzegania zasad przez odbiorców końcowych, uproszczenie procedur przyznawania wsparcia i sprawozdawczości.

(dowód: akta kontroli str. 103-110, 228-230, 322-328, 381-384, 481-483)

2.5. W trakcie niniejszej kontroli NIK z inicjatywy Prezesa WZP i Małopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Krakowie odbyło się spotkanie 12 stycznia 2017 r., którego celem było wypracowanie wspólnych przedsięwzięć w zakresie ograniczania strat pszczelich rodzin na terenie województwa małopolskiego. Z tego spotkania wynika, że:

I. Z ustaleń Prezesa WZP straty pszczelich rodzin wynoszą rocznie średnio 15,8% przy czym w niektórych powiatach i latach sięgały nawet 50-60% stanów zazimowanych. Podobnie sytuacja kształtowała się w całej Małopolsce. Straty pszczół każdego roku wynosiły w skali województwa ok. 20-50 tys. rodzin, natomiast w WZP Kraków 7-15 tys. pszczelich rodzin. W Polsce jak podaje Prezydent Polskiego Związku Pszczelarzy²⁰ ginie rocznie ok. 230 tys. pszczelich rodzin. Na podkreślenie zasługuje przy tym fakt, że przedstawione wielkości są szacunkowe i raczej zaniżone, jako że nie wszyscy pszczelarze skłonni są ujawnić swoje niepowodzenia. Weryfikacja danych liczbowych jest wręcz niemożliwa bez wdrożenia monitoringu opartego na przeglądach pasiek.

Analiza zjawiska dokonywana przez Komisję Hodowlaną WZP Kraków wskazuje wśród przyczyn upadków pszczelich rodzin m.in. choroby pszczół w tym:

- Warrozę w przypadkach niedostatecznego ograniczenia populacji w ramach stosowanych zabiegów leczniczych, a także reinwazji pasożytów z pasiek zaniedbanych.

²⁰ Informacja zamieszczona w czasopiśmie Pszczelarz Polski nr 10/2016 str. 8.

- Nosemozę, w tym odmianę "Cerana" z braku leków, a także niedostatków zabiegów profilaktycznych.
- Zgnilca amerykańskiego pszczoł (złośliwy) i zgnilca europejskiego pszczoł (kiślica), rozprzestrzeniających się m.in. z ognisk niezgłoszonych oraz pszczelich rodzin niewyleczonych. Według opinii środowiska pszczelarzy ilość rejestrowanych przypadków choroby, w powiatowych inspektoratach weterynarii jest nieadekwatna do rzeczywistych zagrożeń.
- Inne choroby, w tym wirusowe.

W ocenie Komisji Hodowlanej WZP w Krakowie ograniczanie chorób zwalczanych z urzędu jest problematyczne m.in. z następujących powodów:

- pszczelarze niejednokrotnie późno (w stanie zaawansowanym) wykrywają objawy choroby, w tym zakaźne;
- zagrożenie zgnilcem stanowią pasieki zaniedbane, opuszczone, a także przemieszczane na pożytki bez kontroli i nadzoru;
- z uwagi na brak regulacji ustawowych, w przeciwieństwie do innych gospodarstw utrzymujących zwierzęta typowo gospodarskie, podmioty zajmujące się hodowlą pszczoł nie są włączone przez Inspekcję Weterynaryjną do kontroli: dobrostanu, przewozu, transportu oraz obrotu owadami użytkowymi.

Statutowy obowiązek Związku monitorowania m.in. zagrożeń epizootycznych utrudnia:

- brak przeszkolonych instruktorów /doradców w zakresie ujawniania, zwalczania chorób i zatruc pszczoł oraz doradztwa w gospodarce pasiecznej;
- brak środków finansowych w dyspozycji Zarządu WZP na pokrycie kosztów przeglądów pasiek przez instruktorów/doradców w wyżej wymienionym zakresie.

II. W celu ograniczenia strat pszczelich rodzin uzgodniono niżej wymienione przedsięwzięcia:

1. Prezes WZP Kraków przedłoży Zarządowi Związku projekt Uchwały w sprawie uzupełnienia składu Komisji Hodowlanej WZP o przedstawicieli Organizacji Członkowskich Związku tj. instruktorów – doradców w zakresie zwalczania chorób, zatruc pszczoł i gospodarki pasiecznej.
2. Zarząd WZP przekaże Małopolskiemu Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii wykazy powołanych w skład komisji Hodowlanej WZP Kraków Instruktorów/Doradców Pszczelarstwa - termin do 15.03.2017 roku.
3. WZP Kraków we współdziałaniu z Małopolskim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii zorganizują szkolenie instruktorów pszczelarstwa na temat ujawniania i zwalczania pszczelich chorób oraz stwierdzenia i postępowania w przypadkach zatruc pszczoł termin: kwiecień 2017 r.
4. Szkolenia instruktorów-doradców zostaną przeprowadzone w sposób umożliwiający również nabycie kwalifikacji rzeczoznawcy, o którym mowa w art. 49 ust. 13 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt²¹.
5. Instruktorzy/doradcy pszczelarstwa podejmą szkolenia członków Zrzeszeń/Kół Pszczelarzy o tematyce jak w pkt. 3.
6. Zarząd WZP umieści w projekcie porządku obrad Walnego Zjazdu Delegatów WZP, który odbędzie się 25 marca 2017 r., projekt Uchwały zobowiązującej członków do udostępnienia pasiek upoważnionym instruktorom/doradcom pszczelarstwa celem przeprowadzania przeglądów pszczelich rodzin.
7. Sytuacja epizootyczna pszczelarstwa małopolskiego, w tym straty spowodowane wymarciem pszczelich rodzin będą oceniane na posiedzeniu Zarządu WZP w maju

---

²¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1539 ze zm.

każdego roku z udziałem przedstawiciela Małopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii.

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 517-518)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę że dla zapewnienia efektywności przyjętych na spotkaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia strat rodzin pszczelich i rozwoju pszczelarstwa istotna jest ich realizacja w pełnym zakresie.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność WZP w zakresie realizacji Krajowego Programu Wsparcia Pszczelarstwa.

3. Nadzór nad realizacją programów wsparcia pszczelarstwa

Opis stanu
faktycznego

Związek, będąc podmiotem uprawnionym w procesie wsparcia pszczelarzy, zawierał w poszczególnych sezonach (lata 2012/2013-2015/2016) umowy z ARR na realizację projektów w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”, w których zobowiązywał się, że odbiorcy końcowi uczestnicząc w procesie wsparcia wywiążą się z obowiązków wynikających z umów. W przypadku gdyby odbiorcy końcowi nie wywiązali się z podjętych zobowiązań, Związek poniesie z tego tytułu wyłączną odpowiedzialność wobec ARR. W związku z tym WZP zawierał z beneficjentami końcowymi umowy, w których zobowiązywał ich m.in. do:

- dokonania płatności za zakupiony sprzęt w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego;
- dostarczenia dokumentów potwierdzających zakup i odbiór sprzętu pszczelarskiego, zakupionego ze środków wsparcia;
- posiadania i utrzymywania zakupionego sprzętu w należyтым stanie technicznym co najmniej przez 5 lat od zakończenia roku, w którym go kupił;
- poddania się wszelkim kontrolom dotyczącym zawartej umowy przez: ARR, organy Komisji Europejskiej oraz Podmiot uprawniony (WZP).

(dowód: akta kontroli str. 112-156-193, 375-378)

Uczestnicząc w procesie pomocy udzielanej poszczególnym pszczelarzom w ramach KPWP, Związek nie realizował bezpośrednio u beneficjentów kontroli wynikających z ww. umów zawartych z odbiorcami końcowymi.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że zgodnie z podpisywanymi umowami z ARR Związek nie ma obowiązku kontroli beneficjentów. Ponadto na koszty kontroli np. wyjazdy do pasiek nie są przewidziane żadne środki z programu wsparcia. Niezależnie od powyższego WZP do 2014 r. pobierał na obsługę kosztów projektu 5% wartości netto zgodnie z uchwałami Walnych Zjazdów Delegatów. W ramach pozyskiwanych środków Zarząd zlecał Komisji Hodowlanej WZP przeprowadzenie kontroli u producentów i odbiorców głównie odkładów. Od 2015 r. ARR zabroniła pobierania opłat związanych z kosztami obsługi projektów pod groźbą wyeliminowania ich z realizacji. Wprowadzono możliwość naliczania refundacji tych kosztów w wysokości do 2% udokumentowanych wydatków. Natomiast wydatki na fundusz płac, wynajem pomieszczeń tj. pracę biura WZP związaną w ok. 2/3 z realizacją projektów nie są wydatkami zaliczanymi do kwalifikowalnych.

(dowód: akta kontroli str. 113, 116, 127, 135, 145, 158, 326, 482)

Trzydzieści realizowanych przez WZP projektów (57%) spośród 23 było kontrolowanych przez ARR²². W każdym przypadku przedmiotem kontroli było wywiązywanie się Związku ze zobowiązań wynikających z umów na realizację projektów. Kontrole zostały

²²Kontroli poddano: trzy projekty w trakcie realizacji szkoleń - dokumentując je zdjęciami fotograficznymi i po dwa projekty dotyczące zakupu: lawet, sprzętu pszczelarskiego, pszczół, leków i wykonania analiz jakości miodu w latach 2013/14 – 2015/2016.

przeprowadzane w siedzibie WZP oraz w miejscach realizacji projektów. Z przeprowadzonych kontroli sporządzano raporty. W każdym przypadku potwierdzono posiadanie przez Związek dokumentacji przebiegu projektu, dokonywanie płatności za wszystkie wykazane wydatki we wniosku o refundację oraz ponoszenie wydatków jedynie w okresie realizacji poszczególnych umów. W trakcie kontroli sześciu z trzynastu projektów, przeprowadzono rozmowy telefoniczne z trzema wybranymi losowo odbiorcami końcowymi projektów. Wszyscy rozmówcy potwierdzili uczestnictwo w projektach przez: udział w szkoleniu, odbiór leków do zwalczania warrozy, matek pszczelich i odkładów oraz otrzymania wyników z analizy jakości miodu z przekazanej próby.

(dowód: akta kontroli str. 231-233)

Instytucją kontroli zewnętrznej, która przeprowadziła kontrolę programów realizowanych przez WZP w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” była Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Kontrola ex-post – przeprowadzona przez Wojewódzką Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (WIJHARS) w Krakowie²³ – dotyczyła trzech projektów²⁴ realizowanych w latach 2012/13. Kontrolą objęto realizację umów, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości wydatkowania środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji. W wyniku kontroli dokumentacji posiadanej przez WZP, w tym trzech wniosków o refundację złożonych do ARR na łączną kwotę 278,4 tys. zł, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przeprowadzona przez WIJHARS krzyżowa kontrola ex-post u jednego odbiorcy końcowego (pszczelarza) potwierdziła prawidłową realizację projektów. Kontrola wykazała, że kontrolujący był w posiadaniu zakupionego zgodnie z umową sprzętu pszczelarskiego oraz dokumentacji potwierdzającej odbiór leków do zwalczania warrozy.

(dowód: akta kontroli str. 268-321)

W badanym okresie odbiorcy końcowi nie składali skarg dotyczących realizacji pomocy udzielanej w ramach KPWP. Członkowie Związku – odbiorcy końcowi wyrażali uwagi i niezadowolenie z:

- rosnących każdego roku cen środków do produkcji pasiecznej;
- niewystarczającej kwoty przydzielonej przez ARR na refundację kosztów zakupu odkładów i sprzętu pasiecznego;
- likwidacji możliwości organizowania kursów pszczelarskich dla pszczelarzy początkujących w ramach projektów ARR.

(dowód: akta kontroli str. 483)

Ocena cząstkowa

Realizując zadania w zakresie wsparcia pszczelarstwa, WZP dokonywał weryfikacji dokumentów składanych przez koła pszczelarzy i beneficjentów końcowych, w tym potwierdzających spełnianie przez nich warunków ubiegania się o refundację poniesionych wydatków w ramach realizowanych projektów.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁵ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 40 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi.

²³Kontrola przeprowadzona została w okresie od 21 stycznia do 6 lutego 2015 r.

²⁴Projekt na zakup: leków do zwalczania warrozy, sprzętu pszczelarskiego oraz przyczep (lawet) do przewozu uli.

²⁵Dz. U. z 2015 r., poz.1096 ze zm. dalej ustawa o NIK.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, dnia 20 stycznia 2017 r.

Kontrolerzy:

Katarzyna Bielańska
Specjalista kontroli państwowej

Mirosław Wiklik
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Krakowie

z up.

Marcin Kopeć
Wicedyrektor